

Ekonomiavdelningen

Kommunstyrelsen

Datum: 2020-06-09

Dnr: 2020/0001

Bidrag, Global Pictures

Sammanfattning

Global pictures, 556520-2388, söker bidrag för att göra en film om Wira bruk under året 2020.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bevilja bidragsutbetalning på 190 Tkr till Global pictures för att kunna göra en film om Wira under året 2020.
2. Bidraget för punkt 1 finansieras inom Kommunstyrelsens budgetram för 2020.

Bakgrund

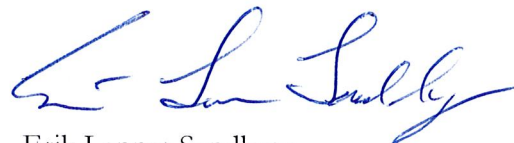
Bidraget på 190 tkr kr söks för att Global pictures ska kunna finansiera och producera en dokumentärfilm om Wira bruk.

Bilagor

1. Programförslag Historien om Wira Bruk

Magnus Bengtsson
Ekonomidirektör

Erik Lanner Sandberg
Chefsekonom

Programförslag Historien om Wira Bruk

Ur ett historiskt perspektiv är Österåker på många sätt unikt. Alltifrån stenåldern fram till modern tid har vi sett både platser och personer påverka den svenska historien. Ett definitivt avtryck gjordes under den svenska stormaktstiden, en period som präglades av krig och ett ständigt behov av vapen. Att den då kanske främsta vapensmedjan i Europa anlades i lilla Wira i Roslags Kulla känns nästan obegripligt.

Mannen bakom Wira Bruks tillkomst var amiralen, överståthållaren och riksrådet Clas Fleming. Belägringen av Riga 1621, hade föranlett ett stort missnöje hos konung Gustav II Adolf. Konungen hade förväntat sig ett snabbt avslut, men bristen på dugliga värjor till armen gjorde att vapen behövde skickas i omgångar under belägringens gång från Sverige. För att detta inte skulle upprepas ålades nu Clas Fleming av konungen att "besörja klingsmidets införande i Riket".

Wira anlades omkring år 1630 av Clas Larsson Fleming vid Wira-ån på dennes gods Mälbys ägor. Till ändamålet värvade han smeder från Solingen i Tyskland. På bruket smiddes, av stångjärn från högkvalitativ malm från Dannemora gruva, större delen av den svenska armens värjor, hugg och stickvapen. Detta på basis av ett kungligt privilegium mellan åren 1635 och 1775, för att sedan upphöra med vapenproduktion i mitten av 1800-talet. Bruket fortsatte med civil produktion av bland annat liar och yxor. Under 1900-talet minskade produktionen gradvis. Omkring 1926 upphörde produktionen i Storsmedjan, varefter den siste smeden, John Dahlgren ensam uppehöll en småskalig produktion i den Dahlgrenska smedjan fram till sin död 1948. Konsten att smida en värjklinga var därmed borta, men i filmen kommer vi förstås se en riktig Wiravärja.

Skötseln av bruket var eftersatt och 1965 renoverades Wira med hjälp av statliga medel. Stiftelsen Wira Bruk skapades 1969 och förvaltar idag smedjorna och bruket. Uppskattade evenemang är musikskådespelet Wiraspelen vars första föreställning spelades 1985. Den årliga julmarknaden som sker första helgen i december har blivit en av Roslagens mest uppskattade. Familjen Wägerht för traditionen av smide på bruket vidare. Här finns också restaurang, kaffestuga och möjlighet att hyra det gamla Tingshuset.

Med en film om Wira och dess historia vill vi lyfta fram bruket som ett av vår kommuns främsta besöksmål. Vi vill få upp allmänhetens och i synnerhet de ungas ögon för bruket och dess omgivningar, och därigenom ge en bild av det unika hantverk som bedrivits på platsen. Att lilla Wira bruk var en riksangelägenhet på den allra högsta nivån under en av Sveriges mest dramatiska perioder, är en historia vi inte bör låta falla i glömska.

I filmen kommer vi också möta människor med en djup kunskap om Wira och dess historia.

Vi jobbar med den senaste HD-tekniken. Alla intervjuer görs i 4K för maximal upplösning. Vi kompletterar inspelningarna med drönare. Färdig produktion levereras till kommunens webbsida och sociala plattformar samt en textad version. Vi gör även filmen i en version för biografen. Folkets hus och Bio Facklan har redan lämnat klartecken för ett liknande upplägg som tidigare. Jag, Roger Persson, söker nu ett bidrag av Österåkers kommun om totalt 190 000 kronor för att producera filmen om Wira bruk. I kostnaden ingår då även friköp av den musik vi kommer använda i filmen, samt eventuella arkivrättigheter för tidigare filmat material, bilder, målningar och teckningar. Inspelningen beräknas starta snarast efter besked från Österåkers Kommun och beräknas vara färdig för visning i samband med skolstarten 2020. Allt råmaterial står kommunen fritt att använda efter behov, material som även kan omarbetas i kortare versioner, eller andra språk anpassade för besöksnäringen i kommunen.